

OP NIEUWE WEGEN

In een onzer jongste circulaires, waarin we o. a. het terug verschijnen van ons tijdschrift aankondigden, schreven we : « Onze zaak mag niet verstarren, we mogen niet in sleur en slenter vervallen, we mogen vooral niet een gesloten kring gaan vormen, maar we moeten onze gedachte uitdragen, ons onverpoosd inspannen om steeds meer en meer volksgenooten voor Esperanto te winnen. Onze taak als neutrale « landa asocio » is er een van **propaganda** en van **onderwijs**. Deze taak moeten we met onberispelijke nauwgezetheid, met diepen ernst en voornamelijk met groote degelijkheid volbrengen... Zonder het verleden te negeren of met het verleden te breken, zullen we nieuwe wegen gaan. »

Hieruit blijkt, dat we het onvoorwaardelijk eens zijn en blijven met onze vroegere doelstelling, alleen de middelen die zullen worden aangewend om tot ons doel te komen, zullen van de vroegere afwijken. Het geldt hier dus de werkwijze, de methode, den organisatievorm. Deze zijn aan aanpassing, weshalve aan verandering onderhevig; het doel blijft : voor Esperanto, dat geroepen is de drukkende taalverwarring, de menschenwaardige doofstomheid tusschen de volkeren in rechtvaardigen zin en in vreedzaam overleg wars van elk taalimperialisme definitief op te heffen, in het door ons bestreken terrein — het Vlaamsche land — steeds meer en meer voorstanders te winnen en beoefenaars te vormen, en niet het laatst de officieele instanties voor onze zaak te bewerken. En zulks onverpoosd, tot den uiteindelijke zegepraal, zooals ter wereld ontelbare zusterorganisaties doen.

Reeds zestien jaren zijn verlopen sinds de Vlaamsche Esperantisten zich onder eigen vlag schaarden : we zijn de kinderschoenen ontgroeid ! Het einde van den oorlog sluit voor ons een periode af, periode waarop we met fierheid en voldoening mogen terugblikken, spijs het besef dat onze jeugd meer dan eens tekortschoot voor onze geweldige taak. Deze taak overschouwen we nu met rijperen blik, en het is met vastere hand en met degelijker inzicht dat we ze heropnemen.

Er is voorreest den organisatievorm. Dienaangaande dient vooraf goed onderscheid gemaakt tusschen nationale en internationale organisatie. Het staat buiten kijf, dat in een beweging zooals de onze beide evenzeer noodzakelijk zijn. Wijl de internationale organisatie echter in hoofdzaak **aplika** en **per-esperanta** is, m.a.w. de praktische toepassing van Esperanto beoogt en de mogelijkheid daartoe schept, is de nationale organisatie voornamelijk **propaganda** en **per-esperanta**, of anders uitgedrukt : de verspreiding der internationale taal is haar hoofdzakelijke bekommernis. Terloops willen we er op wijzen, dat in eerstgenoemde vanzelfsprekend uitsluitend van Esperanto gebruik wordt gemaakt, gebeurt dit nu ook in min of meerdere mate in de nationale organisatie, dan geldt dit enkel als oefening. Vergeten we nooit, dat Esperanto enkel als algemeene internationale hulptaal wenscht te fungeren, als tweede taal dus, en niet het minst de nationale talen in hun onderscheidene gebieden wil verdringen.

De verspreiding van Esperanto is dus ons hoofddoel, daarom zijn we een organisatie « voor Esperanto-onderwijs en -propaganda ». Ons tijdschrift is ons bestendig en gewis ons beste propagandamiddel. In dien zin hebben we het ook opgevat. Er moet werkracht van uitgaan en we moeten het met vrucht onder buitenstaanders kunnen verspreiden.

E. C.

EL LA HISTORIO DE ESPERANTO

De 1878 ĝis 1885 Zamenhof multe kaj fervore laboris super sia lingvo kaj finfine, post multaj hezitioj, decidis enmoldigi sian verkon.

Li konsciis bone la gravecon de tiu paŝo kaj ankaŭ ties konsekvencojn rilate lian propran sorton : de tiu momento reiro ja ĝis ne plu ebla kaj tute lian estontan trankvilecon necesas al ĝi forferi, sed, laŭ propraj vortoj liaj : « Mi ne povis forlasi la ideon kiu eniris mian korpon kaj sangon kaj... mi transiris Rubikonon. »

Tro malriĉa por mem riski la entreprenon li dum du jaroj, sed vane, serĉis eldonanton. Klara Zibernik, lia fianĉino, posedis kelkan negrandan kapitalon kaj estas ŝia modesta doto kiu ebligis la aperigon de la tutunua esperanta presajo, la fama « Lernolibro por Rusoj » kies apero signis la naskiĝon de Esperanto.

La 9-an de Aŭgusto 1887 Zamenhof edziĝis al Klara, lia inda vivkunulino, kaj alportis al ŝi la karan verkon en presa formo. Reĝino tian edziniĝan donacon povas envii!

Efektive, kelkaj tagoj antaŭ la geedziĝa sojeno, fine de julio 1887, aperis la lernolibro kiu ricevis la cenzuran aprobon la 1-an de junio (ĵaŭ la tiama rusa kalendara tio estis la 21-a de majo). Ĝia titola paĝo en esperanta traduko tekstas jene : D-ro Esperanto. Internacia Lingvo. Antaŭparolo kaj Plena Lernolibro. Por Rusoj. Varsovio. Tipo-litografajo H Kelter, str. Nowolipie № 11. 1887. La titola paĝo krom tio portis la devizon : « Por ke lingvo estu internacia, ne sufiĉas nomi ĝin tia ». La prezó estis 15 kopekoj.

Post mallonga tempo 1500 tiaj promesoj atingis la Doktoron. La entuziasmaj adeptoj tamen ne prokrastis la lernadon kaj la sistemo de l'promesoj en la realo montrigis nepraktika.

La koro de D-ro Zamenhof pleniĝis per granda ĝojo kiam, post multaj jaroj da soleca laboro, alvenis la unuaj entuziasmaj

Leo TOLSTOJ.

alskriboj de la adeptoj. Inter ili la letero de la pola verkisto Leo Belmont restis plej fama, ĝi finiĝis per la profetaj vortoj :

« Vi venkos, Sinjoro! »

Aparte kuraĝiga estis la fakto, ke Esperanto ricevis tujan aprobon de kelkaj eminentuloj. Inter tiuj, unualoke estas menciinda la intereso de la granda princo Konstantin Romanov, fama rusa poeto kaj prezidanto de la Rusa Akademio de Sciencoj, kies « Renaskita Manfred » aperis en la internacia lingvo (tiu verko portas la numeron 46 en la listo de esperantaj eldonaĵoj).

Ankaŭ Ernest Naville, la fama svisa filozofo, entuziasmiĝis pri Esperanto. En 1899 li sendis eĉ gravan kaj al Esperanto tre favoran raporton al la Franca Akademio de Sciencoj kies membro li estis.

Same favora al la kreaĵo de Zamenhof sin montris la fama germana lingvisto Max Müller, kaj la sveda parlamentano A. Adelskioeld, membro de l' Reĝa Akademio en Stockholm, propagandis Esperanton ĉe la Packongreso de Romo en 1891.

Tutspeciale favora al Esperanto estis grafo Leo Tolstoj, kiu pri Esperanto skribis : « La facileco de ĝia ellerno estas tia ke mi, ricevinta esperantan gramatikon, vortaron kaj artikolojn, post du-hora okupado povis, se ne skribi, almenaŭ flue legi. Ĉiokaze la penoj, kiujn altrudos al si ĉiu homo, dediĉante iom da tempo al ellernado de tiu lingvo, estas tiom malgrandaj kaj la sekvoj kiuj povas fariĝi el tio, estas tiom grandegaj, ke la provo estas nepre farota ». ECO.

HET Xe BRAZILIAANSCH ESPERANTO-CONGRES

Ria de Janeiro, 14-22 April 1945

Onder het effectieve voorzitterschap van Ambassadeur Jose Carlos de Macedo Soares, gewezen Minister van Buitenlandse Zaken, groeide dit congres tot een triomf voor Esperanto. Gepatroneerd door Staatshoofd Dr. G. Vargas en onder bescherming van verscheidene ministers en gezanten, van den Aartsbisschop, van den Voorzitter der Nationale Bank, van de Secretarissen-generaal, van den Burge-meester der hoofdstad, van den Rector der Universiteit en van nog tal van vooraanstaande personaliteiten, bracht het een achtal onvergetelijke hoogdagen voor onze idee in de hoofdstad der groote Zuid-Amerikaanse Republiek.

De academische zittingen werden gehouden in het gebouw van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de vergaderingen in het Nationaal Instituut voor Geschiedenis en Aardrijkskunde. De voornaamste culturele verenigingen van Brazilië zonden een afvaardiging.

De officieele openingsrede werd gehouden door Rector Dr. Raul Leita da Cunha. De congresleden werden op een Esperanto-tooneelvoorstelling vergast in het Nationaal Muziek-Conservatorium.

De Directeur-generaal van Post en Telegraaf was persoonlijk aanwezig en hield een korte toespraak bij de opening van een kantoor voor den verkoop der Esperanto-postzegels (w. o. met beeltenis van Dr. Zamenof, auteur van Esperanto) bij deze gelegenheid uitgegeven. Tijdens de congresdagen was in dit kantoor ook een speciale Esperanto-poststempel in gebruik. Door het congres werd een verzoek tot de Conferentie van San Francisco gericht, waarin de aldaar confereerende staatslieden werden aangezet bij hun onderscheidene regeeringen aan te dringen op het invoeren van Esperanto in het onderwijs, en dit vanaf den tweeden graad. Verder werden een aantal resoluties gestemd waarin o.a. op de wenschelijkheid wordt gewezen dat de wetenschappelijke

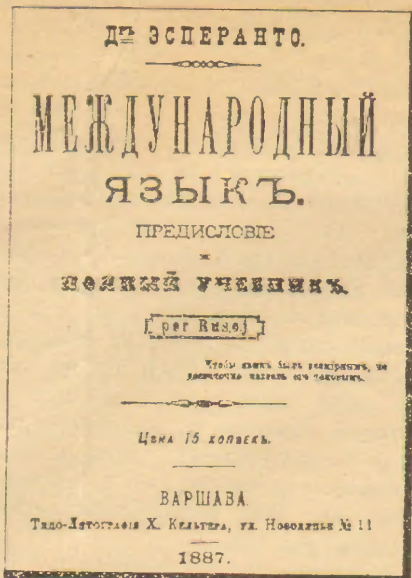
werken in Brazilië gepubliceerd, en waarvan geen vertaling in het Esperanto worlt voorzien, minstens een résumé in de internationale taal zouden behelzen; dat een leerstoel voor Esperanto in de faculteit van wijsbegeerte zou worden opgericht, dat de internationale instellingen van Zuid- en Noord-Amerika Esperanto zouden invoeren voor hun onderlinge betrekkingen; dat het Nationaal Instituut voor Aardrijkskunde en Statistiek haar jaarboeken ook in het Esperanto zou uitgeven, dat ze een statistiek zou aanleggen over de Esperanto-organisaties en instellingen. Verder werd den wensch uitgedrukt in Rio de Janeiro een algemeen Esperantocongres bijeen te roepen voor gansch Amerika en een Internationaal Esperanto-Instituut voor deze twee werldeelen op te richten. Als slot werd besloten volgend congres te Sao Paulo bijeen te roepen in 1947.

Aan de congresleden werden de jongst-verschenen Esperantowerken ter hand gesteld die onlangs in Brazilië het licht zagen. Een omvangrijke brochure « Kio estas Esperanto ? » (Wat is Esperanto?) werd op zeventuizend ex. verspreid.

Ingevolge de congresbesluiten is het Nationaal Instituut voor Aardrijkskunde en Statistiek reeds overgegaan tot het drukken van geografische kaarten in Esperanto. Een omvangrijk boek over Brazilië zal in Esperanto worden uitgegeven.

De Braziliaansche pers rapporteerde eenstemmig in gunstigen zin over 't congres. De officieele radio-zenders hadden zes maand op voorhand regelmatig berichten uitgezonden over Esperanto.

Als slot weze er hier aan herinnerd dat gedurende den oorlog, en om redenen van practischen aard, voor het publiceeren van boeken en kranten in Brazilië enkel het Portugeesch (de landstaal) en Esperanto (de internationale taal) waren toegelaten. Hier werd wellicht voor de eerste maal van officieele zijde in toepassing gebracht de leuze : nationale taal plus Esperanto !

LA UNUA ESPERANTO-LIBRO

La saman jaron, en rapida sinsekvo, aperadis ankaŭ la lernolibroj por Poloj, Francoj kaj Germanoj. Laŭaspekte tre modestaj ili ĉiuj, laŭ sama plano, enhavis antaŭparolon, la alfabeton, la dek ses gramatikajn regulojn, kelkajn esperantajn tekstojn kaj vortaron kun 918 radikoj. Krom tio ili enhavis po unu plenigeban paperfolieton « resendota al D-ro Esperanto en Varsovio », per kiu la subskribinto sin devigas lerni la lingvon se estos montrita, ke dek milionoj da personoj saman promeson subskribis (rimarku la dividon de la esperantaj vortoj per kiu D-ro Zamenhof celis atingi tujan kompreneblecon per nura helpo de la vortaro).

PROMES'O,

Mi, sub'skrib'it'a, promes'as el'ern'i la propon'it'a'n de d-r'o Esperanto, lingv'o'n inter'naci'a'n, se est'os, montr'it'a, ke dek milion'o'j person'o'j don'is publike tia'n sam'a'n promes'o'n.

Sub'skrib'o :

OBSERVOJ

KIES KULPO ?

Kelkafoje okazas, ke senpacienca samideano amare plendas al mi pri la ne sufiĉe rapida progreso de Esperanto tra la mondo : « Vidu, kiom longa, kiom pena estas la vojo al la venko! ».

Tiam respondas mi : « Amiko mia, la taŭgeco de la ilo kiun ni proponas al la mondo estas eksterduba, sed ĉu same eksterduba estas la efikeco de la rimedoj kiujn ni uzas por ĝin proponi? Kion vi faris, kiel vi agis por nia alero dum la nuna tempo? Ĉu envere vi dediĉas vin tute, tio estas korpe kaj anime, al Esperanto? Ĉu vi lerte fruktuzas ĉiun vian disponeblan tempon kaj energion por nia idealo? ».

Kiam ĉiuj samideanoj jese povus respondi al tiuj demandoj, ne plu estus kaŭzo por plendo!

CORRESPONDEEREN

in Esperanto is eindelijk terug toegelaten met de geallieerde landen. Dit is een eerste en groote stap naar den terugkeer tot de volledige vrijheid inzake briefwisseling.

De Esperantisten, die onderling geen taalgrenzen kennen en er prat op gaan correspondenten en vrienden te tellen in landen der vier windstreken, zullen deze gedeeltelijke opheffing der censuur met vreugde begroeten. In onze rubriek « Anoncetoj » vinden ze wellicht een aanbod naar hun gading.

EEN DRIETALIGE WERELD.

In het Engelsch blad « Daily Telegraph » ziet een gelegenheids-correspondent de oplossing van het talenvraagstuk als volgt : « Het Westen leere Spaansch en Engelsch, het Oosten Chineesch en Engelsch ». Zoolals U merkt : het ei van Colombus!

Echter staan dat ei hier in vijftienhonderdtal talen in den weg. Die zijn er volgens den correspondent van voornoemd blad dan ook te veel, en dienen de baan te ruimen.

Zalig zijn de armen van geest!

NOG 1480 DOODE TALEN GEVRAAGD !

Ogden, auteur van Basic, schijnt wel de promotor te zijn van deze zonderlinge theorieën. Hij verkondigt aan wie 't hooren wil, dat er « een dringende behoefte is aan nog een 1480-tal doode talen meer ». Met andere woorden, dat 1480 der 1500 talen die nu gesproken worden, zouden verdwijnen!

Dat een Tsjech, een Pool, een Katalaan, een Vlaming zijn eigen taal wenscht te gebruiken, is maar verwaandheid in de oogen van deze openlijke of verkapte taalimperialisten. Aan Esperanto, dat geen enkel idioom wil verdringen, maar enkel als tweede taal voor ieder wenscht te fungeeren en bij algemeene toepassing de lungeeren en bij algemeene toepassing de lungeeren van groote en kleine nationaliteiten bij gelegenheid van hun internationale betrekkingen op taalgebied op gelijke voet zou stellen, hebben ze begripelijkerwijze een grenzelozen hekel.

Reden te meer opdat wij ons voor de rechtvaardige oplossing van dit vraagstuk zouden inspannen!

OVER KUNSTMATIGHEID.

Esperanto wordt wel eens aangevallen op grond van het feit, dat het een geconstrueerde, m. a. w. een kunsttaal is. Oppervlakkige geesten beseffen doorgaans niet in welke mate onze talen in hun beschaafden, gecultiveerden vorm kunstmatig zijn. Natuurtaalen, in den vollen zin van dit woord, worden niet geschreven, enkel gesproken, ze hebben geen literatuur.

Wie zich konsekvent tegen elke kunstmatigheid kant, betrekke geen woning, reize te voet, luistere niet naar de draadlooze, voede zich met wilde gewassen, leze geen boek, schrijve geen brief, sprekke niet beschaafd! Want kunstmatig zijn onze huizen, onze treinen en andere mechanische verkeersmiddelen, onze radiotoestellen, onze geselectioneerde en bij middel van kunstfest gecultiveerde gewassen; conventioneel en dienvolgens kunstmatig is ons alfabet en ook onze gesproken taal in haar gecultiveerden vorm!

DE PROEF OP DE SOM.

Het bewuste ingrijpen in de taal bleek onlangs eens te meer noodzakelijk, en wel te San-Francisco waar een legertje van nagenoeg 150 tolken het niet onder de markt heeft gehad, en zich naar best vermogen van haar zware taak heeft gekwet.

Het Chineesch, een der officieele conferentietalen, debuteerde te San-Francisco op het gebied der diplomatie en schoot ettelijke honderden termen te kort. Door taal-technici werden ad hoc een paar duizend nieuwe ideografische lettercombinaties in 't leven geroepen, die den woordenschat van het Chineesch kwamen verrijken.

★ De nationale Esperantistenverenigingen in Nederland verklaarden zich tot onderlinge samenwerking bereid, maar besloten desniettemin geheel zelfstandig te blijven.

Grabowski... of het vooroordeel!

Tijdens den vorigen wereldoorlog vergaderden regelmatig enkele schrijvers in hun stamcafé. Onder hen bevond zich de veeltalige Antoni Grabowski. Eens viel men hem lastig over Esperanto, zijn stokpaardje. Herhaaldelijk werd hij erom verzocht iets in « zijn » taal te declameeren. Grabowski dacht even na, en begon dan een lang gedicht voor te dragen. De luisteraars knipoogden schertsens. Toen Grabowski ophield was de critiek ongunstig en scherp : wartaal, gekheid, produkt van een ziekelijke verbeelding! « Wees genadig, Mijne Heeren », zei Grabowski, « de schuld ligt geenszins bij het Esperanto : ik declameerde een fragment uit Mistral's « Mireille », in het Provençaalsch... »

« Gelieve er mee door te gaan », zei iemand uit het gezelschap, « ik luisterde niet aandachtig. » Grabowski vervolgde. De aanwezigen waren heel en al aandacht. Na het slot opperde hij die Grabowski verzocht had, zijn meening : « Een karaktervolle taal, voorwaar. De sonoriteit der telgen van het Latijn is werkelijk zonder weerga. » « Ik verzoek nogmaals om vergeving », onderbrak Grabowski, « ik ging weliswaar verder met het declameeren van Mistral's meesterwerk, maar ditmaal heeft U de Esperantovergaling ervan gehoord! »

Uit het Esperanto door KOMO. (Naar « Ora Libro » van Bleier en Cense, 1937.)

NIEUWSDROPPELS

★ Ingevolge een belangrijke tentoonstelling gehouden op einde April 1944 te Pretoria, en ingevolge een goed geslaagde voordracht in de stedelijke bibliotheek te Johannesburg, schijnt Esperanto ook in Zuid-Afrika vasten voet te hebben gekregen. Cursussen zijn aan gang te Kaapstad en te Johannesburg. Een Esperantokrant verschijnt regelmatig.

★ Het centrum der internationale organisatie voor jeugdige Esperantisten « Tutmonda Junular-Organizo » (T.J.O.) heeft haar bedrijvigheid hervat. Haar orgaan « La Juna Vivo » zal eerlang terug verschijnen. Centraal adres voor briefwisseling : Fl. Meydam, Leerdam (Nederland).

★ De films over de vroegere internationale jeugdkampen van T.J.O., destijds gehouden te Groet (Nederland) en te Tervuren, circuleeren terug in Nederlandse jeugdkringen.

★ In Engeland wordt de derde internationale bijeenkomst voor de Esperantistenjeugd voorbereid. T.J.O. zag aldaar tijdens de oorlogsjaren haar aantal leden van 250 tot 868 stijgen.

★ Teo Jung, de hoofdopsteller van het groote Esperanto-weekblad « Heroldo de Esperanto », verkeert in goede gezondheid te Scheveningen. Pogingen worden in het werk gesteld om deze veelgelezen krant terug uit te geven.

★ Het Internationaal Esperanto-Instituut te Den Haag zou van plan zijn een nieuwe internationale Esperanto-organisatie op te richten. Andreo Cseh, de alomgekende Esperanto-paedagoog die tevens bestuurslid is dezer instelling, hoopt een miljoen leden te kunnen vereenigen...

★ Het waardevolle bezit van den boekendienst der Federatie van Arbeiders-Esperantisten in het gebied der Nederlandsche taal is gespaard gebleven. Van het orgaan dezer organisatie « Laborista Esperantisto », zijn reeds enkele nummers verschenen.

★ De Nederlandsche Esperantistenvereniging « La Estonto Estas Nia » is er erger aan toe : heel haar bezit ging verloren. Men is er echter reeds met nieuwen moed aan den arbeid gegaan.

★ In April II. overleed op 79-jarigen ouderdom de veelgelezen Esperanto-auteur en -vertaler H. J. Bulthuis, lid van het Esperanto-taalcomité.

★ De voorzitter der Esperanto-Academie, ir. J. R. G. Isbrücker, alsook Mw. Isbrücker, verkeerden in goede gezondheid. Het academieliid Dr. Walter Lippmann uit Leipzig bevindt zich nu in de U. S. A.

★ De « Union Espérantiste de France » besloot bij de Internationale Esperanto-Bond (I. E. L.) aan te sluiten. De U. E. F. is in feite een federatie van de lokale Esperantistenverenigingen in Frankrijk. In haar schoot zijn ook afdelingen voorzien voor arbeiders, onderwijzers, handelaars, industrieelen, juristen, geneesheeren, wetenschapsmensen, kunstenaars, politiemannen, postbedienden, katholieken, protestanten, israelieten, kwakers, radioliefhebbers, alsook een speciale afdeling voor jeugd en sport.

LA STUDANTO

DE PHONETIEK (III)

DE KLEMTOON

Het accent, dat natuurlijk op een doorsiaande manier het rythme eener taal beïnvloedt, is de nadruk bij de uitspraak gelegd op een van de lettergrepen van een woord; men noemt haar de beklemtoonde lettergreep.

In dit opzicht leidt een vluchtig onderzoek van eenige talen tot de vaststelling dat de beklemtoonde lettergreep verschilt naargelang de taal en dat zij zelfs, in de meeste talen, een afwisselende plaats inneemt. In het Poolsch geldt het gewoonlijk de voorlaatste lettergreep; in het Fransch, de laatste tenzij zij op een stomme klinker eindigt; in het Engelsch, het Duitsch, het Nederlandsch enz. is het accent nogal grillig en zet het zich zoowel op de eerste als op de tweede, zoowel op de derde en de vierde lettergreep vast.

Die onverklaarbare onregelmatigheid doet, ook bij taalkenners, wel eens een twijfel rijzen en de gewone mensch raakt er niet altijd uit wijs. Ziehier eenige voorbeelden uit onze moedertaal aangaande die hinderlijke verscheidenheid: antwoord, tafel, intrede, blauwachtig, vruchtbaar, algebra, moskee, tabak, dieveggie, meedoogenloos; achtenswaard, boerenknecht, ouderwetsch, melodrama, hagedis, ingenomendheid; Italiaan, ondergeteekende, examinator, enz.

Ten einde dit euvel definitief te ontgaan heeft de auteur van Esperanto een duidelijke en uniformen regel bepaald : de klemtoon valt altijd op de voorlaatste lettergreep; b.v. patro, afero, fundamento, literaturo, enz. Daaruit volgt dat, in samengestelde woorden (hetzij door koppeling van stamwoorden, hetzij door middel van achtervoegsels e.d.), een verspringing van het oorspronkelijk accent plaats grijpt of dat, met andere woorden, de vroeger beklemtoonde lettergreep die hoedanigheid kwijt raakt; zoo b.v. domo, domano of dompordo; baldaŭ, baldaŭa.

Het éénlettergrepig woord (er is geen voorlaatste lettergreep!) wordt doorgaans niet beklemtoond, tenzij de beteekenis of het zinsverband het een accent opdringt (senca akcento), zooals b.v. « mi donis la libron ne al li, sed al ŝi ». Aan het woordje « kaj » blijkt men ook een bijzonder lot voor te behouden, omdat het als voegwoord fungeert en daarenboven omdat « (ĝia) kroma rolo estas frape soni inter vortoj kaj frazoj aparte kaj apartige. » (1)

Er weze er aan herinnerd dat de klinkers afzonderlijk dienen uitgesproken (Esperanto is fonetisch!) en ook de aandacht op gevestigd dat de nawerking van de nationale taal hoeft tegengegaan: zoo zullen automatisch verdwijnen de zeldzame verkeerde accentuaties, waarvan de meest voorkomende gevallen, haast « classiek » geworden, zijn b.v. familio, opinio, alia, unua, hodiaŭ, radio, nenies, sekretario, ilia, enz.

Op het stuk van het accent, is het wel niet van noode verder ten besluite te onderlijnen hoe gemakkelijk de oplossing is : iedereen vat onmiddellijk den eenvoud van den regel en stemt, alle louter theoretische en vitterige opwerpingen ten spijte, met Zamenhof's beoordeeling in : « ...ellerni unu akcenton por ĉiuj vortoj estas mil fojojn pli facile, ol memori por ĉiu vorto apartan akcenton. » (2)

T. V. G.

(1) Dro E. Privat, Esprimo de Sentoj en Esperanto (reeds aangehaald) blz. 10.
(2) Dro L. L. Zamenhof, Lingvaj Respondoj (Plena Kolekto). 3-a eldono, Paris, Esperantista Centra Librejo, 1936, blz. 15.

OEFENING 4.

Hier volgen, ter omzetting in het Nederlandsch (A) en in het Esperanto (B), kleine opgaven. In ons volgend nummer publiceeren wij de modelvertaling, met aandiuiding van mogelijke varianten en opmerkingen naargelang zij uit de ingezonden oefeningen nuttig blijken.

De oefeningen worden talrijk ingewacht langs de redactie om.

L. W. — Wie persoonlijk zijn werk verbeterd terug verlangt, verzuime niet een zegel voor antwoord in te sluiten.

Komaan, de gelegenheid gretig te baat nemen! Aan 't werk!

A. — Proceso : En unu societo oni demandis pentriston, kiel oni povas plej reliefe prezenti du procesantojn, el kiuj unu gajnis la proceson kaj la dua ĝin perdis. — « Mi pentrus la unuan en ĉemizo kaj la duan nuda », respondis la pentristo. (F. K. p. 68).

Raporto: En Londono unu krimulo devis esti mortigita. Antaŭ sia morto li malsaniĝis kaj oni sendis lin en la malsanulejon. Post unu semajno, la ĉefa kuracisto skribis al la juĝejo : « La arestito N. saniĝis kaj oni povas lin mortigi, sen malutilo por lia sano. » (F. K. p. 72).

B. — En ik kon niet oordeelen of het de oude was die den jongen van elf jaar geleidde, ofwel of de knaap zijn grootvader ondersteunde. Soms was Collot eens bij hem. Maar Collot had andere makkers gevonden. Collot had nog een soldatenhart bewaard in zijn oude dagen, en nu zat hij den godganschen dag te kaarten of te teelringen en was heelemaal op eenderen voet geraakt met de soldaten van zijn Stube. (Uit « Vadertje Musset » van E. Claes).

VERTALING VAN OEFENING 3.

a) La perfekta Vendisto.

Li firmo kiu serĉis (1) vendiston per gazetanonco, ricevis leteron de iu, kiu skribis ke li estas la plej lerta (2) vendisto en (3) la mondo.

Oni dungis lin kaj donis al li tri vendotajn (4) artiklojn.

Tutan semajnon la viro ne reaperis, nenion sciigante pri si (5).

Tiam ili fine ricevis jenan (6) telegramon : « Mi ne estas la plej lerta vendisto en (3) la mondo. La plej lerta estas la viro kiu sukcesis vendi la tri artiklojn al vi. »

Aanmerkingen :

- (1) of : petis.
- (2) ook : granda, bona, kapabla.
- (3) ook : sur.
- (4) ook : por vendi, por la vendado.
- (5) of : ne donante signon de vivo, ne signante vivon.
- (6) bij « jena » is « la » niet vereischt, daar « jena » beteekent : tiu sekvanta.

b) Frazetoj.

1. Lia sperta rigardo tuj rekonis lian skribon.

2. Li tuj konstatis ke ŝi estas petola knabino kun siaj provokaj okuloj kaj siaj logaj gestoj.

3. Li ĉestis la kunsidon, same kiel Jan kaj lia edzino kun sia filo.

4. Li ordonis al sia servisto senprokraste seli sian ĉevalon.

La Redakcio respondas.

Pri la Ekzerco 2, de Junio : « La Trompanto trompita ».

Generale :

Trompulo estis uzata anstataŭ **trompanto** : ni afable petas la knabinojn — ĉar estis knabinoj — iom indulgi la viran seksion! — **ulo** signifas personon kies « esenca trajto » estas la trompo : **-anto** estas persono kiu (nun) trompas.

Sia edzo : kelkaj uzis « lia » : estas la edzo de la edzino, do...

« **Se** sia edzo petus... » : ne « **kiam** », ĉar la subpropozicio estas supozita.

« **Guste** » : ne « **ĵus** » kiu signifas : momenton antaŭ la aktuala momento; ĉi tie jam okazis la mateno (ankaŭ « precize » taŭgus).

Al diversaj :

A. kaj M. W., Breedene a/Z., J. C., Antwerpen, J. C., Berchem-Antwerpen : ilia teksto estis resendita kun notoj.

Al Studantoj ni aparte rekomendas :

PAUL FRUICHTIER

KOMPLETA GRAMATIKA

KAJ

VORTFARADO DE ESPERANTO

200 PAGOJ — 36 fr. + SENDKOSTOJ

LIBRO-FAKO DE FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO

La Japana Ŝtonhakisto

Verkis : MULTATULI.
Tradukis : K. M.

Estis viro kiu hakis ŝtonojn el la roko. Lia laboro estis tre peza, kaj li multe laboris, sed lia salajro estis eta, kaj kontenta li ne estis.

Li sopiris ĉar lia laboro estas peza. Kaj li kriis : Ho, mi estu riĉa por ripozi sur **baleh-baleh** kun **klamboe** el ruĝa silko.

Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tia, kian vi diris.

Kaj li estis riĉa. Kaj li ripozis sur **baleh-baleh** kaj la **klamboe** estis el ruĝa silko.

Kaj la reĝo de la lando pasis, kun rajdistoj antaŭ sia ĉaro. Kaj ankaŭ malantaŭ la ĉaro estis rajdistoj kaj oni tenis la oran **pajong-on** super la kapo de la reĝo.

Kaj kiam la riĉa viro vidis tion, ĉagrenis lin ke ora **pajong** ne estas tenata super lia kapo. Kaj kontenta li ne estis.

Li sopiris kaj kriis : Mi dezirus esti reĝo.

Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tio, kion vi diris.

Kaj li estis reĝo. Kaj antaŭ lia ĉaro veturis multaj rajdistoj kaj ankaŭ malantaŭ lia ĉaro estis rajdistoj, kaj super lia kapo oni tenis la oran **pajong-on**.

Kaj la suno brilis per varmegaj radioj, kaj bruligis la teroregnon, tiel ke la herbestipo velkis.

Kaj la reĝo plendis ke la suno brulumigas lian vizaĝon kaj havas povon super li. Kaj kontenta li ne estis.

Li sopiris kaj kriis : Mi dezirus esti la suno.

Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tio kion vi diris.

Kaj li estis la suno. Kaj li sendis siajn radiojn supren, kaj suben, dekstren kaj maldekstren, kaj ĉien.

Kaj li bruldifektis la herbestipon sur la teroregno kaj la vizaĝon de la reĝoj kiuj estas sur la tero.

Kaj nubo lokis sin inter la teron kaj lin, kaj la radioj de la suno resaltis sur ĝi.

Kaj li koleriĝis ke lia povo estas kontraŭstarata, kaj li plendis ke tiu nubo estas pova super li. Kaj kontenta li ne estis.

Li volis esti la nubo kiu estas tiel pova. Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tio kion vi diris.

Kaj li fariĝis nubo, kaj lokis sin inter la sunon kaj la teron, kaj interkaptis la radiojn, tiel ke la herbo verdiĝis.

Kaj la nubo pluvis en grandaj gutoj sur la teroregnon, kaj ŝveligis la riverojn, kaj **banjir-oj** forportis la gregojn.

Kaj per multa akvo li detruis la kampojn.

Kaj li falis sur rokon, kiu ne cedis. Kaj li plaŭdis en grandaj torentoj, sed la roko ne cedis.

Kaj li koleriĝis ĉar la roko ne volis cedi, kaj ĉar la forto de liaj torentoj estis vana. Kaj kontenta li ne estis.

Li kriis : al tiu roko estas donita forto super mi. Mi dezirus esti tiu roko.

Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tio kion vi diris.

Kaj li fariĝis roko, kaj ne moviĝis kiam la suno brilis, nek kiam pluvis.

Kaj jen alvenis viro kun pioĉo, kaj pinta ĉizilo, kaj peza martelo, kiu hakis ŝtonojn el la roko.

Kaj la roko diris : kio estas ke tiu viro havas povon super mi, kaj hakas ŝtonojn el mia sino? Kaj kontenta li ne estis.

Li kriis : mi estas pli malforta ol tiu... mi dezirus esti tiu viro.

Kaj el la ĉielo venis anĝelo, kiu diris : vi estu tiu kiun vi diris.

Kaj li estis ŝtonhakisto. Kaj li hakis ŝtonojn el la roko, per peza laboro, kaj li tre peze laboris por ioma salajro, kaj li estis kontenta.

El : « MAX HAVELAAR ».

Klarigo pri la malajaj vortoj :
Baleh-baleh : bambua ripozbenko, divano.

Banjir : subita pluvego kun inundo.
Klamboe : kurteno, kulovualo.
Pajong : sunombrelo (rangdistingilo).

DENKTE ER OM :

SEPTEMBER = GROENE MAAND
De propaganda voor de aanstaande leergangen wordt ingezet !

ESPERANTO-DICHTERS in vertaling

Ook de oorlog 1914-1918 belette niet, dat het Esperanto nog praktische diensten kon bewijzen, hetzij door berichtgeving aan front-soldaten en familieleden van uit het centrale organisme te Genève, hetzij — o bittere ironie — voor doeleinden der Franse en Duitse oorlogspropaganda. Maar de Zamenhofsche geest van het « Esperantisme », van broederlijkheid onder de volken, vond een schooner arbeidsveld in de krijgsgevangenenkampen. Afgevaardigden van de « Universala Esperanto Asocio » bezochten sommige kampen en slaagden er dikwijls in het lot hunner taalgenooten te verzachten. Enkel onder de gevangenen zelf onderwezen de taal aan honderden lotgenooten, die

soms tot de meest verschillende taalgroepen behoorden, zooals in Rusland. Dit gebeurde o.a. in Siberië, waar Japansche generaals dit onderricht aanmoedigden. Er werden Esperantogroepen gesticht en men zong er geestdriegt « La Espero », de hymne der Esperantisten. Zoo was het Esperanto voor velen een troost en een redmiddel in die bange, ellendige dagen.

In zulk een verloren hoekje van Siberië schreef de Hongaarsche Esperantodichter Julius Baghy een zijner mooiste gedichten, toen het nieuws van den dood van Dr. Zamenhof, den geliefden Meester en auteur van Esperanto, hen aldaar laat-tijdig bereikte.

De Meester is dood !

Ik volgde niet daar,
Vroom-weenend de baar,
Siberië hield mij als slaaf gevangen.
Niet luide en dra,
Maar trage daarna,
Kwam ons dan de mare het hart bevangen,
Die mare... Een kreet in den nood !
« De Meester is dood ! »

Maar ik voel en ik weet,
Gevoelloos men schreed
Naar jagend genot, en genoegens schouwend,
Toen, 't harte zoo zwaar,
En dragend de baar,
Voorbijging de schare vol smart en rouwend.
Die mare... Een kreet in den nood :
« De Meester is dood ! »

Een mensch zonder faam,
Zelfs minder — een naam —
Die baar voor hen borg, dus iets zonder waarde.
Maar wij met ons wee,
Wij strijders voor vree,
Voor ons is hij schepper van 't Goede op aarde.
Die mare... Een kreet in den nood :
« De Meester is dood ! »

Uit « Preter la Vivo ».

H. VERMUYTEN.

Tijdens den oorlog verschenen tal van werken in Esperanto of met betrekking tot de internationale taal, waarvan we voorloopig reeds de volgende reeks citeeren. Onder deze rubriek zullen ze later, naargelang de beschikbare plaatsruimte, besproken worden. Men gelieve te noteeren dat ze wegens de omstandigheden hier nog niet in den handel zijn.

Jarlibro 1940 de I. E. L. — Du vol. 176 + 48 p., neaĉetebloj. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Jarlibro 1941 de I. E. L. — Du vol. 116 + 52 p., neaĉetebloj. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Jarlibro 1942 de I. E. L. — Du vol. 104 + 40 p., neaĉetebloj. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Jarlibro 1943 de I. E. L. — Du vol. 84 + 52 p., neaĉetebloj. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Jarlibro 1944 de I. E. L. — Du vol. 104 + 52 p., neaĉetebloj. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Tejo kaj Ĉerik kun aliaj rakontoj en simpla Esperanto. — Verkis Dagenham-a instruisto. 48 p. il., pr. : 1 ŝ. 6 p. Societo de Britaj Esperantistaj Geinstruistoj, Anglujo.

Ĉu vi scias ? 200 demandoj kaj respondoj por Esperantistoj. — Wilfrid M. Appleby. 16 p., pr. : 9 p. Esperanto Publishing Co, Ltd., Anglujo.

Johano kaj Silvio. — F. F. Bets. 46 p., pr. : 1 ŝ. Esperanto Publishing Co Ltd., Anglujo.

Svisa Antologio. — Arthur Baur. 540 p., pr. : 9 ŝ. Literatura Mondo, Budapest, Hungarujo.

Sanktaj Vortoj de la Majstro. — Beinsa Duno. 128 p., pr. : 3 respondk. P. G. Pamporov, Izgrev, Sofia, Bulgarujo.

Plena Malkaŝo de Japanaj Ambicioj. — 30 p., pr. : 1 respondk. Heroldo de Ĉinujo, Chungking, Ĉinujo.

Elektitaj Noveloj. — Lu Sin. Unua parto de « Ĉina Antologio », pr. : 2 ŝ. 6 p. Orienta Kuriero k. Voĉoj el Oriento, Hong-Kong, Azio.

Sep Vangoŝrapoj. — K. Aszlanyi, trad. : L. Spierer. « Epoko »-libro.

Armea Terminaro. — E. D. Durant. 28 p., pr. : 9 p. Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

English in the Future. — J. Hubert Jagger, D. Litt. 198 p., pr. : 2 ŝ. 6 p. Thomas Nelson and Sons, Ltd., Anglujo.

Ne Konfuzu ! — Studo pri Esperantaj sinonimoj. Naokazu Kawasaki. 36 p., pr. : 1 respondk. Osaka, Japanujo.

Ĉinio batalos Gisfine. — 27 paroladaj kaj manifestoj de Generalissimo Chiang-Kai-Sek. Unua vol., 216 p., pr. : 4 respondk. Heroldo de Ĉinujo, Chungking, Ĉinujo.

Gravuras e vocabularios para o ensino do Esperanto (Kolekto B). — 24 p., pr. : 3 milr. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Albumo-Adresaro de la Esperantistoj. — 48 p., pr. : 3 respondk. Dim. Ivanov, 80 N. Rilski, Ruse, Bulgarujo.

Esperanto-Modelo. — 224 p., pr. : 7 milr. Brazila Instituto de Geografio kaj Statistiko, Rio de Janeiro, Brazilo.

Vivantaj Soldatoj. — Iŝikaŭa Taguzo. Trad. : Verda Majo. 114 p. Heroldo de Ĉinujo, Chungking, Ĉinujo.

Sublima Kanto pri la senmorteco. — Bhagavad-Gita. El la Sanskrita trad. : Francisco V. Lorenz. 96 p., pr. bind : 2 ŝ. Rio de Janeiro, Brazilo.

La lasta Vojaĝo de Scott. — Prof. Agostino da Silva. 30 p., pr. : 0,50 sv fr. Manuel de Freitas, Monde de Lapa 49-1, Porto, Portugalujo.

La Vidvino. — J. de Alencar, trad. : L. C. Porto Carreiro Neto. 88 p., pr. : 1 ŝ. 6 p. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Mia unua Esperanta Libro. — A. Waite. 48 p., pr. : 1 ŝ. Societo de Britaj Esperantistaj Geinstruistoj, Anglujo.

Cursa Fundamental de Esperanto. — 64 p., pr. : 3 milr. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Essencia e Futuro da Ideia de Lingua Internacional. — I. G. Braga. 112 p., pr. : 5 milr. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Guia de Conversacao Portugues-Esperanto. — Kompilata de I. G. Braga. 160 p., pr. : 4 milr. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Esperantismo. — I. G. Braga. 32 p. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Monumento de Carlo Bourlet. — I. G. Braga. 112 p., pr. : 1 ŝ. 6 p. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

Diverskolora Bukedeto : 92 poemoj el 40 diversaj lingvoj kaj 6 originalaj. Fr. Valdomiro Lorenz. Brazila Ligo Esperantista, Rio de Janeiro, Brazilo.

La vivo de Eskimoj. — Prof. A. da Silva, trad. : M. F. 32 p., pr. : 1 respondk. Manuel de Freitas, Monte da Lapa 49-1, Porto, Portugalujo.

Terminaro por Infan-Ludoj. — 28 p., pr. : 9 p. Internacia Esperantoligo, Anglujo.

Urbo Salvador. — Luksa eldonajo. 60 p. il. Brazila Instituto de geografio kaj statistiko, Rio de Janeiro, Brazilo.

Adresaro de A. E. A. — Adresaro de Esperantistoj en Aŭstralio kaj Tasmanio. G. H. Hillerman, Box 75, Devonport, Tasmanio.

La Vojo. — Kanto en Esperanto. Vortoj de L. L. Zamenhof, muziko de L. Harding. 4 p., pr. : 2 p. Brita Esperanto-Asocio, Anglujo.

The Language Problem. — E. D. Durrant. 168 p., pr. : 7 ŝ. Esperanto Publishing Co Ltd., Anglujo.

Vivo kaj Morto de Sokrato. — Piccard en la Stratosfero. — La Kastoroj. — Tri kajeroj en la serio « Ĉirkaŭ la Mondo », pr. : 7 p. Manuel de Freitas, Monte da Lapa, 49-1, Porto, Portugalujo.

Radio-Terminaro. — Venture. 34 p., pr. : 9 p. Internacia Esperanto Ligo, Anglujo.

Esperanto : Idioma auxiliar de la Cultura Mundial. — Dr. J. A. Quina Gonzalez. 128 p., pr. : 3 ŝ. 3 p. Buenos Aires.

Interglosa. — Lancelot Hogben. 285 p. Pelican Books, Anglujo.

Maljunula Migras : Venĝo. — Stellan Engholm. 8 p., pr. : 1,50 Kr. Eldona Societo Esperanto, Stockholm, Svedujo.

Esperanto e Catolicismo. — 44 p. Rio de Janeiro, Brazilo.

Manual de Esperanto. — D-ro J. A. Quina Gonzalez. 128 p., pr. : 3 ŝ. 3 p. Escuelas Graficas del Colegio Pio IX, Buenos Aires, Argentino.

Eterna Sapiro. — Immanuel Olšvanger. Dua eldono, 31 p. Palestina Esperanto-Ligo, Jerusalem, Palestino.

Aeronautika Terminaro. — E. D. Durrant. Pr. : 9 p. Internacia Esperanto-Ligo.

Mia dua Esperanta Libro. — Amy Waite. 43 p., pr. : 1 ŝ. Societo de Britaj Esperantistaj Geinstruistoj, Anglujo.

Dutton World Youth Speedwords. — R. J. G. Dutton. 72 p., pr. : 2 ŝ. 6 p. 92 gt. Russell Street, W. c. 1, Anglujo.

Basic English. — Kritiko el Esperanta vidpunkto. 4 p., pr. : 2 p.

Basic. — G. M. Young. 44 p., pr. : 1 ŝ. 6 p. Clarendon Press, Anglujo.

Clef de l'Esperanto. — Internacia Esperanto-Ligo, Anglujo.

Santos Dumont. La aerpioniro. — Rio de Janeiro, Brazilo.

Kio estas Esperanto? — 64 p., Rio de Janeiro, Brazilo.

Esperanto en Brazilo. — Rio de Janeiro, Brazilo.

Tipoj kaj aspektoj de Brazilo. — 150 p. kaj 36 ilustraĵoj, Rio de Janeiro, Brazilo.

NIA VARBKONKURSO

Ni kore dankas ĉiujn partoprenintojn al nia varbkonkurso kiu finiĝis la 20-an de Julio pasinta. La ĉefpremio gajnis nia prezidanto, D-ro T. van Gindertaelen, kiu varbis al « Flandra Esperantisto » 34 abonantojn !

Malgraŭ la malapero de la perspektivo al belaj premioj ni firme esperas ke niaj propagandistoj « en laboro propaganda ne laciĝos » !

Van Hier en Elders

ANTWERPEN. — De vergaderingen van E. K. I., het coördinerend Esperanto-comité uit de Scheldestad, die om de maand in het « Esperanto-Domo » der Lange Leemstr. gehouden worden, kennen een stijgende belangstelling. Op 4 Juli sprak s.ro Faes over « La Historio de Antverpeno ». Op 1 Augustus vergastte s.ro Vermuyten de aanwezigen op een bloemlezing uit de Esperanto-poëzie. De eerstvolgende vergadering wordt gehouden op 5 September e. k. S.ro van Dooren zal het onderwerp behandelen: « Grandaj Homoj ».

Op verzoek van E. K. I. besloot het stadsbestuur voor a.s. winter terug haar officiële avondcursussen van Esperanto in te richten. Inmiddels leidt Esperantoleerare Jacobs een zomercursus voor een 25-tal leerlingen in het « Esperanto-Domo ».

Op Zaterdag 15 December, bij gelegenheid van Zamenhof-dag, geeft E. K. I. een groot Esperantofeest. Leden van de Kon. Ned. Schouwburg hebben reeds hun medewerking toegezegd.

« Antaŭen », de afdeling Deurne van de Federatie (F. L. E.), is terug bedrijvig. Na de groenemaand-actie, einde September, zullen begincursussen worden gegeven. De vergaderingen dezer vereniging gaan door in « De Hertog », Herenthalschebaan 251, Deurne. Adres voor briefwisseling: bij J. L. M. Cautart, Daenenstraat 25, Berchem-Antwerpen.

De Esperantisten-brievenbestellers uit Antwerpen zijn terug actief. Op dienst draagt zij op de linkermouw van het uniform de groene ster.

BRUSSEL. — Op 18 Juli l.l. werd door Esperanto-leeraar A. Houbroun in « Brasserie Flamande » een goed geslaagde voordracht gehouden over Esperanto, gevolgd van debat. De tegensprekers werden meesterlijk van antwoord gediend en deze avond groeide uit tot een groot succes voor onze zaak. Onder de aanwezigen werden talrijke vooraanstaande Esperantisten opgemerkt.

GENT. — De wakkere Esperantistenvereniging uit de Arteveldestad « **Kunlaboro** » besloot een intense propaganda te voeren gedurende de groene maand. O. a. werd met enkele groote boekhandels uit het stadscentrum een overeenkomst aangegaan waarbij deze zich verbonden gedurende veertien dagen der septembermaand een uitstalraam geheel aan Esperantowerken en propagandamateriaal voor te behouden. Wie doet het na?

Het cursusseizoen zal worden ingezet met vier begincursussen en twee leerjaren voor gevorderden, te houden in lokalen der stadsscholen.

TURNHOUT. — Ook hier hebben de Esperantisten hun bedrijvigheid hernomen en vergaderen zij terug regelmatig. Beslo-

ten werd een flinke propaganda op touw te zetten bij gelegenheid der groene maand en met het oog op de a.s. wintercursussen.

NOTOJ EL ANGLUJO

La Brita Esperanto-Asocio, kiu dum la milito estis evakuita el la ĉefurbo, baldaŭ reiros Londonon. La adreso estos kiel antaŭe: 140 Holland Park Avenue, London W 11. La Esperantistoj kiuj deziras kontakton kun britaj korespondantoj tamen skribu rekte al la I.E.L.-fakdelegitoj por korespondado (vidu jarlibron).

Fine de Aŭgusto britaj instruistoj renkontiĝis dum unu semajno en bele kampara loko per diskuti kaj interkonsiligi en ia internacia lingvo.

La Societo de Britaj Esperantistaj Instuistoj celas oficiale enkonduki Esperanton en la programon de la britaj lernejoj kaj ankaŭ en ties diplom-ekzamenojn. Pli ol 100 lernejestroj de superaj lernejoj jam subtenas la proponon, kaj en kreskanta nombro da lernejoj oni nun instruas la internacian lingvon.

Tuj kiam estos ebla korespondi en Esperanto kun la eŭropaj landoj la ĉefparto de la brita sekcio de Tutmonda Junular-Organizo (S-ro W. Holland, 61 Vandyke Road, Leighton Buzzard Beds.) grand-skale aranĝos korespondrilatojn inter diverslandaj junuloj.

H. JACKS,
Novajperanto de F. E.

ONZE ESPERANTO-PUZZLES met premies

AANDACHT: men raadplege een vorig nummer voor wat betreft het premiestelsel en de opmerkingen aan de deelnemers.

OPLOSSING VAN PUZZLE Nr. 3:

HORIZONTAAL: 1. porci - ripar; 2. are - ole - obe; 3. rigi - arog; 4. ag - ideal - mi; 5. dis - ent - ses; 6. inert - ehant; 7. ran; 8. ŝultr; 9. tabu - util; 10. era - ide - igi; 11. monedo - mont.

VERTICAAL: 1. paradiz - tem; 2. origin - karo; 3. reg - sen - ban; 4. li - ŝu; 5. io - detru - id; 6. lien - aludo; 7. re - atent; 8. al - ru; 9. por - sak - tio; 10. abomen - lign; 11. registr - lit.

PUZZLE NUMMER 4: SILABENIGMO.

Oplossingen dienen ingezonden vóór 10 September e.k.

Ei la subaj 78 silaboj formu 26 trisilabajn verbojn, respondantajn al la sekvantaj difinoj:

1. preni el du aŭ pluraj kion oni preferas;
2. malfacile paroli;
3. fari sian eblon por atingi ion;
4. resti nelaborante por refortigi;
5. malamiki senti kontraŭ iu, posedanta kion oni mem malhavas;
6. havi samajn dimensiojn kiel;
7. atentigi iun pri io;
8. movi alterne supren kaj malsupren;
9. fariĝi realajo;
10. konsenti, ke aliaj povas havi malsaman vidmanieron, kaj tamen ne malamikiĝi;
11. forpreni malsanan membron;
12. fari ion ebena;
13. plivigliĝi;
14. peni por venki;
15. malvolvi ĉiudirekten;
16. senkompense doni;
17. sin sekvi laŭvice;
18. forte ligi;
19. ne postuli punon pro farita maljustajo;
20. restadi en iu loko;
21. intime interparoli;
22. instrui al iu bonajn kutimojn;
23. neatenti;
24. naskigi respekton pro sia supereco;

HERKENNINGSTEEKENS

Nr. 1. DASSPELD	fr. 4.00
Nr. 2. VOOR DAME OF HEER	5.00
Nr. 3. VOOR DAME OF HEER	6.00
Nr. 4. GEKRUISTE VLAGJES	7.00

(Werkelijke grootte)

Flandra Esperanto-Instituto, P. van Humbeekstr. 3, Brussel-West

JAĤTO VETURAS EL...

« KRIMINALA ROMANO »

Li insultis sin mem maljuna stultulo, kolere frotis alumeton sur la bela pentraĵo de la « Marfalko » kaj rebruligis sian pipon.

CAPITRO 3a.

Longe Kant senmova fiksrigardis la longan strekon de kirlakvo, kiun la « Marfalko » desegnis sur la nigra akvebeno. La nokto jam iĝis pli malvarma, sed li ne sentis tion. Malhelaj makuloj mallumigis la stelolukson.

Sur lia animo pezis ŝarĝo, kiun li ne povis simple dejeti.

Liaj pensoj obstine revenis al la sama elirpunkto. Li ne povis eskapi ĝin, kiel ajn li pensis. Li provis ridi ĝin for. Sed la amara sento restis. Ĝi superis lin.

« Cu ne jam en la lito? »

Estis Doktoro Gulopez, kiu tiel alparolis lin. Brulanta cigaredo fantome prilumis lian vizaĝon.

Kant inkliniĝis rekte demandi al la juna hispano kion li intencas pri fraŭlino Durllet. Li ĝustatempe regis sin. Anstataŭe li lakone respondis:

« Ne. »

Momenton restis silente. Tiam kompletigis:

« Mi bezonis iom da aero. »

Diablo! Li bridu sin, tenu siajn pensojn por si. Li ja ne plu estas bubo! Doktoro Gulopez ne tuj respondis. Eĉ pri malmulte gravaj vortoj li ofte pensadis antaŭ ol diri ilin. Ankaŭ li sentis kiel foriĝo ŝajnis minacanta inter li kaj la inspektoro kaj intense li deziris koni kaj malaperigi ĝiajn kialojn.

« Cu vi havis belan partion kun nia gastiganto, ĉi vespere? »

Lia demando sonis ĝentile kaj interespene.

« Unu gajnita kaj unu nuta. »

« Vere, lastatempe Maxton ne plu tiel bone ludas. Ja lia malsano kulpas en tio. Mi rimarkis ke li faras paron da puŝoj, kiujn mi ne atendisde ludanto kun lia valoro. »

Verkis: Deck Dorval.

Ei la flandra: D.ro T. Ken

« Laŭ mi, Maxton bone ludis. Krome, eble ankaŭ mi progresis, ĉu ne? »

En tiuj lastaj vortoj kuŝis malbonhumoro. Kant aŭdis la enŭion en sia propra voĉo. Nepe necesis bremsi. En neniu kazo, li ridindigu sin.

« Jes, kompreneble. Sed tamen vi devis gajni la nulan partion. Post la intersaĝo de la turoj, vi ne tuj devis ludi per via reĝino. »

Doktoro Gulopez momenton silentis kaj rigardis flanken. La okuloj de Kant ankaŭ direktiĝis tien. Relative for de ili, iu venis apogi sin sur la pavezon. Estis tro malmulte por distingi tiun kiu iris, ankoraŭ tiel malfrue, al la ferdeko. Malgraŭe, Kant opiniis sin certa ke estis virino kaj li surprizis sin, tuj rilatigante sin kun la juna viro, kiu flankis lin.

« Mia reĝino, » Kant akris, « partoprenos, se bezone, en la batalo. Ŝirmite aŭ ne ŝirmite. »

Li sciis ke li eligas stultajojn, sed li devis fari ion por elasi sian ekscitigon.

Juan forte lumtiris el sia cigaredo. Mirorideto vidiĝis ĉirkaŭ lia buŝo.

« En tiu kazo, » li ridis, « mi certigas al vi ke, kontraŭ mi, vi perdos ĉiun partion. »

« Lasu min trankvila! »

Estis dirite! Kant lipmordis de bedaŭro. Sed kial tiu viro tiel spitis lin?

« Ekskuzon, sinjoro Kant, mi ne sciis ke vi havas zorgojn, pardonu ke mi maloportunis vin. »

La ŝakmajstro turnis sin kaj faris paron da paŝoj.

Kant estis sufiĉe komprenema por konscii ke Doktoro Gulopez samtempe donis al li doloran lecionon pri ĝentileco.

« Doktoro! »

Doktoro Gulopez haltis kaj turnis sin.

« Ekskuzon, » diris Kant, « ne koleru kontraŭ mi pro miaj ĵusaj vortoj. Mi devus pli bone regi min. »

Li serioze opiniis tiel. Li montris sin etanima kaj kia plej aĉa perdanto.

« Mi ege bedaŭras tion, » li malkaŝe konfesis.

La ŝakmajstro proksimiĝis kaj amike metis manon sur ŝultron de Kant.

« Eĉ ne momenton mi dubas pri tio. Krome, ne penindis. »

En tiu momento la inspektoro ne sentis sin tre fiera.

Ili sekve promenis ĝis sub unu el la lumetoj en la direkto de la virino, kiu ankoraŭ ĉiam staris samloke. Ĉe la proksimiĝo de la du viroj, ŝi retriĝis. Kant faris sian plejan eblon, sed ne sukcesis rekoni ŝin.

Doktoro Gulopez elpoŝigis sian ujon kaj prezentis cigaredon.

« Se iel mi povus helpi vin... »

« Ne, ne, dankon! » Kant dolĉe diris.

« Estas nenio. Mi estas iom tronerva. »

Li rimarkis kiel la alia esploris lin kaj li havis la senton ke tiu delikatsenta, sagaca fremdulo legis liajn sentojn. Li vidis la akre konturitan vizaĝon, kun ĝiaj malmumaj revaj okuloj, la delikate formitan buŝon kaj la altan frunton. Kaj li komparis. Kiujn ŝancojn li havas? Li, kun sia kruda ekstero kaj siaj haroj, tro frue grizigantaj ĉe la tempioj.

Cetere la knabino, krom la kutimaj bonmanieroj, eĉ ne rigardis lin. Li profunde enspiris kaj diris:

« Jes, se oni bone konsideras ĉion, vi pravas. Mi ne povis tiel rapide ludi per mia reĝino. »

Ili vojis plu kaj daŭrigis la konversacion pri la ludo de tiu vespero. Du oficiroj staris sur la ponto. La vento iom ŝvelis kaj la plaŭdado de la ondoj kontraŭ la ŝipvandojn estis klare aŭdebla. La vetero ŝanĝiĝis.

En la ombro de la savbaotoj, ankoraŭ iom moviĝis la fantomo, kiu foriris antaŭ ili. Tiam ĝi elvidiĝis.

« Kiel fakte tuŝas min, kiu estas, » Kant pensis kaj li takte pilotis sian kunulon al la alia flanko.

Li rimarkis kiel ankaŭ la okuloj de Juan sekvis la direkton, kie la virino malaperis kaj nevole li ree pensis pri Yvonne Durllet. Ridante, ŝi havis tiel amuzajn sulketojn ĉirkaŭ sia koketa nazeto. Stulte, ke li ĉiam devas pensi pri tio. Tamen li jam konvinkiĝis ke baldaŭ li transpaŝos ĉion. Sur tiu kampo ja ne estis la unua atako kiun li brile rebatis. Sur la tereno de la amo li jam trapasis multon.

Por li nun klariĝis ke li ne rajtas envii

25. precize priskribi; 26. senti kortuŝon pro ies malfeliĉo.

En ĉi tiu vico legu la duajn literojn de supre malsupren, tiel vi trovos la nomojn de du institucioj, kiuj celas konservi unuecon de Esperanto.

LA SILABOJ: a - aĵ - am - ba - ba - ba - bal - bi - bu - ci - ci - di - di - di - do - do - du - e - e - e - e - en - fi - ga - glek - i - im - ka - ka - ki - klo - kom - ku - lan - le - lek - li - li - li - li - mu - na - ne - ni - ni - ni - ni - ni - ni - ni - o - o - pa - par - pi - po - po - po - pu - ri - ri - sti - ta - te - ten - ter - ti - ti - ti - ti - ti - to - ve - ver - vi - zi - zi.

ANONCETOJ

leder woord of afkorting: fr. 0.75

Minimum: fr. 15.—

ESPERANTOLESEN door gediplomeerd Esperantoleeraar: B. P. van Riet, Gr.-Bijgaardenstr. 231, Berchem-Brussel.

KENT U « PACO KAJ JUSTECO », het maandschrift van de Brugsche Esperantistenvereniging aangesloten bij F.E.I.? — Verschijnt gepolycopieerd onder gedruktten omslag en bevat interessante bijdragen die ook U aanbelangen. Proefnummers verkrijgbaar bij Drs. F. Roose, J. en M. Sabbestraat 12, Brugge.

DEZIRAS KORESPONDI kun ĉiulandaj geesperantistoj: S-ro Norman Brodie, 43 Mc Kenzie Str., Wembley, Western Aŭstralio.

E-POSTMARKON de la 10-a Brazila E-kongreso sur poŝtkarto sendos al ĉiu, kiu ĝin petas sammaniere: S-ro Antonio S. Varão, Rua Luiz Gurgel 101, Eng. de Dentro, Rio de Janeiro, Brazilo.

KUN FLANDRAJ GEESPERANTISTOJ deziras korespondi: S-ro Jack Coulstock, 23 Sutherland Av. Schepparton, Vic. Aŭstralio.

FERVORA ESPERANTISTO deziras korespondi pri fotografado kaj gimnastikado: S-ro E. Halliday, 87 New Road, Bedford, Middx., Anglujo.

INTERSANGAS E-librojn kaj -gazetojn kaj kor. pri ĉiuj temoj: S-ro L. Brieger, a/c Produtos Domesticos Ltda., Avenida Suburbana 10189, Rio de Janeiro, Brazilo.

KUN GESAMIDEANOJ ekster Francujo deziras korespondi S-ro Maurice Moin-drot, Domery-Rians (Cher), Francujo.

ESPERANTO-INSTRUISTOJ se vi deziras korespondant(in)ojn por viaj junaj gelnantoj vin turnu al S-ro J. Heath, 74 Dales View Road, Ipswich, Suffolk, Anglujo. Sendu kompletan adresliston kaj menciuj aĝon, dezirojn k.t.p. de la interesatoj. Nepe aldonu respondokuponon.

la feliĉon de la simpata junulo kiu flankis lin. Sed intime li ja sciis ke li estis trafita. Profunde trafita. Siatempe, la kuglo tra la pulmo malpli doloris lin.

« Ni reiru, ĉu vi ne opinias? » proponis Doktoro Gulopez. « Iĝas malvarme. »

Kant konsultis sian holoĝon. Estis dek antaŭ noktomezo.

« Estas mirige ke ni ne plus vidis la kapitanon Joost, » li diris kvazaŭ por si.

« Ho! » rimarkigis Doktoro Gulopez, « li iom konfuziĝis de la stulta posttagmeza incidento. Mi krome sciigis ke li estas ordonita foje severe admoni, post la deĵoro, la tutan ŝipanaron. Verŝajne nun li laras indan pentopredikon. »

« Ĝi ne estos milda, » ridis la inspektoro, « sed venu, ni iru, ĉar morgaŭ... »

Tiumomente oni aŭdis surdan pafon. Ŝajnis veni de sube, probable el kajuto.

La du viroj mute rigardis unu la alian, poste ne hezitis minuton kaj rapidegis suben.

Tie ili restis iom sendecidaj. Kie sonis la paf?

La pasaĝerbudoj situis ambaŭflanke de la koridoro. Kant opiniis krome rimarki kiel dekstre, malantaŭe, pordo moviĝis, fermiĝis, sed li eble eraris.

Tiam subite, en la mezo, iu saltis eksteren.

Estis Higgs, la ĉambristo de Maxton.

Ambaŭ viroj kuris al li.

« Cu vi?... » komencis Kant, sed memorante ke tiu servisto ne konas la nederlandan, li volis angle ripeti sian demandon.

Higgs, tute konsternita, jam balbutis:

« La paf? La paf... mi kredas... mi kredas... ke estis flanke de tie ĉi. En la kajuto de Mr. Maxton, sir. »

La viro nudpiede staris, en pijamo, tremante. Liaj dentoj aŭdeble klakis.

En paro da paŝoj Kant atingis la kajuton de Maxton kaj frapis. Eble tri sekundojn li atendis kaj tiam singarde puŝapertis la pordon.

La budo estis hele lumigita. En ĝia mezo kuŝis la senviva korpo de la milionulo, la kapo en sangoflako, kiu ankoraŭ ade vastiĝis.

(Daŭrigota.)

Verantw. uitgever F.E.I.— Bestuurder: E. Cortvriendt, P. van Humbeekstraat 3, Brussel. — Drukkerij A. Hessens, Komediantenstraat 12, Brussel.